

απόψεις

Όταν ασθενεί η φορολογική διοίκηση, αρρωσταίνουν τα δημόσια έσοδα

Από την υστέρηση των δημοσίων εσόδων στο τέλος του 2011, συνάγεται ότι ο αγώνας που είχε υποσχεθεί η Κυβέρνηση κατά της φοροδιαφυγής για την προηγούμενη χρονιά απέφερε λίγα αποτελέσματα. Τα υποκείμενα του φόρου καθώς και η φορολογητέα ύλη δεν διευρύνθηκαν, παρόλο τον επικοινωνιακό εκφοβισμό. Εκφοβισμός, ο οποίος συνοδεύθηκε από την αυστηροποίηση της φορολογικής νομοθεσίας και τον βαρύτατο περιορισμό της φορολογικής δικαιοσύνης, με μέτρα που δοκιμάζουν τα όρια της αρχής του κράτους δικαίου.

Τα φορολογικά αδικήματα έγιναν αυτόφωρα και οι συλλήψεις οφειλετών διαδέχονται η μία την άλλη. Η παροχή δικαστικής προστασίας δυσκόλεψε έως του σημείου να καταστεί απαγορευτική. Λίστες οφειλετών περιφέρονται στο διαδίκτυο. Εντοπισμοί μεγαλογιατρών και μεγαλοδικηγόρων που παραβιάζουν τη φορολογική νομοθεσία δημοσιεύονται με συχνότητα στον Τύπο. Λίστες φυσικών προσώπων που διακινούν κεφάλαια σε άλλες χώρες καταρτίζονται. Κατάλογοι φυσικών προσώπων που κατέχουν μεγάλη ακίνητη περιουσία αποστέλλονται για φορολογικό έλεγχο. Σωρεία έκτακτου χαρακτήρα φορολογικών βαρών εξαγγέλλονται κ.ο.κ.

Κάθε συνεπής φορολογούμενος θα περίμενε ότι αυτή η επιδρομή μέτρων θα είχε επιφέρει αποτελέσματα. Δυστυχώς, τα στοιχεία που μέχρι τώρα έχουμε υποδεικνύουν το αντίθετο. Αυτό το αρνητικό αποτέλεσμα δεν συνιστά ωστόσο έκπληξη, διότι το σύνολο των μέτρων δεν στοχεύει στη θεραπεία του μεγάλου ασθενούς. Αντίθετα, αφορά αποκλειστικά στον περιορισμό των δικαιωμάτων των φορολογουμένων. Σε αυστηροποίηση των νόμων και σε περιορισμό της δικαστικής εξουσίας και όχι σε ρυθμίσεις οι οποίες θα ανασυγκροτούσαν την αναποτελεσματική σήμερα φορολογική διοίκηση.

Η φορολογική διοίκηση έχει από το Σύνταγμα την δέσμια αρμοδιότητα να εξατομικεύει τη φορολογική υποχρέωση, να βεβαιώνει τον οφειλόμενο φόρο και τέλος να τον εισπράττει. Αν, λοιπόν, αυτή δεν λειτουργεί, αν χρησιμοποιεί απαρχαιωμένες μεθόδους, αν δεν είναι στελεχωμένη από αδέκαστο και εξειδικευμένο προσωπικό, αν δεν διαθέτει οικονομικές, λογιστικές και νομικές γνώσεις, τότε πώς αυτή θα συλλάβει αποτελεσματικά τη

φορολογητέα ύλη; Για να γίνουμε πιο σαφείς. Αν ο ελεγκτής δεν έχει έγκαιρα στη διάθεσή του στοιχεία διασταύρωσης φορολογικών συναλλαγών, αν δεν ελέγχει την παραβατική συμπεριφορά τη στιγμή που συμβαίνει και όχι στα όρια των πολυετών παραγραφών, αν δεν έχει τις αναγκαίες νομικές γνώσεις, ώστε να ερμηνεύει συστηματικά τις φορολογικές διατάξεις και να εκδίδει πράξεις κατά τη νόμιμη διαδικασία και τον νόμιμο τύπο, αν δεν υπάρχει σε κάθε αρμόδια Δ.Ο.Υ. επανδρωμένο νομικό τμήμα για τη βεβαίωση και είσπραξη των φορολογικών οφειλών, τότε η φοροδιαφυγή δεν περιορίζεται.

Ως μέθοδοι πρόληψης και εκφοβισμού, η λίστα των οφειλετών και οι συλλήψεις θα ήταν δυνατόν να συνδράμουν αποφασιστικά στον περιορισμό της φοροδιαφυγής μόνον υπό την αναγκαία προϋπόθεση ότι η χώρα διαθέτει ικανό μηχανισμό για τον εντοπισμό της περιουσίας των οφειλετών και παράλληλα νομικά επανδρωμένο μηχανισμό να χειρισθεί δίκες ανακοπών και αναστολών. Αν το Δημόσιο δεν χρησιμοποιήσει τους νομικούς του σε κάθε επιμέρους δίκη αναγκαστικής εκτέλεσης, όσο και αν περιοριστεί νομοθετικά το δικαίωμα του φορολογούμενου να ασκεί τα ένδικα μέσα της ανακοπής και της αναστολής, οι οφειλές θα εξακολουθούν να υπάρχουν και οι φοροφυγάδες θα αποθρασύνονται. Όσες λίστες κατόχων μεγάλης ακίνητης περιουσίας και αν καταρτισθούν και μάλιστα με αμφίβολα και μη ελέγξιμα νομικά κριτήρια, η φοροδιαφυγή δεν θα περιοριστεί αν αυτές δεν συνδυασθούν με άμεσους και σε δικαιοκρατικά κριτήρια στηριγμένους επί μέρους φορολογικούς ελέγχους.

Ποια η αποτελεσματικότητα της εκ των υστέρων κατάρτισης λίστας μεταφερόμενων κεφαλαίων στην αλλοδαπή, αφού η φορολογική αρχή είχε ήδη την ελεγκτική εξουσία, την οποία δεν χρησιμοποίησε αποτελεσματικά, για άρση του τραπεζικού απορρήτου, όσο τα χρήματα αυτά βρισκόνταν κατατεθειμένα σε ελληνικές τράπεζες και δεν είχαν μεταφερθεί στο εξωτερικό; Ποια η αποτελεσματικότητα της μετατροπής των ποινικών αδικημάτων της φοροδιαφυγής σε διαρκή, με αυτόφωρο χαρακτήρα, αν η απειλή φυλάκισης δεν συνδυάζεται με εντατική προσπάθεια εντοπισμού περιουσίας ικανής να ικανοποιήσει έστω και εν μέρει τις απαιτήσεις του Δημοσίου;

Από την παράθεση των απλών αυτών ερωτημάτων συνάγεται το αυτονόητο συμπέρασμα, ότι όταν νοσεί το αναπνευστικό σύστημα, όσο και αν χορηγούμε φάρμακα στο πεπτικό ή το κυκλοφορικό, ο ασθενής μας δεν γίνεται καλά. Αντίθετα, υπάρχει ο κίνδυνος να κλονισθεί η μεταξύ των συστημάτων ισορροπία.

Με άλλα λόγια, η αστική δημοκρατία, όπως έχει θεσπισθεί στο ελληνικό Σύνταγμα, στηρίζεται στην αρχή της διάκρισης των εξουσιών, που λειτουργεί ως εγγύηση της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας. Η μεταξύ τους διάδραση και ισορροπία διαπνέεται από την αρχή του κράτους δικαίου. Η λήψη, επομένως, μέτρων αυστηροποίησης της κυρωτικής νομοθεσίας και περιορισμού του δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας διαταράσσει την ισορροπία μεταξύ των τριών εξουσιών, αν ταυτόχρονα δεν συνοδεύεται από μέτρα θεραπείας της βαριά ασθενούς εκτελεστικής εξουσίας. Η μη αναδιάρθρωση της φορολογικής υπηρεσίας ενέχεται όχι μόνον για την υστέρηση των εσόδων και τον κίνδυνο χρεοκοπίας της χώρας, αλλά και για τον τραυματισμό της ίδιας της Δημοκρατίας.

Ασπασία Μάλλiou